

Del- og slutmål for LÆSEVEJLEDNING på DfH

Læsevejlederens rolle:

- At være dansklærernes sparringspartner/konsulent/rådgiver i klasseundervisning
- At være klasselærernes sparringspartner/ ved usikkerhed om enkelte elevers faglige niveau og udvikling
- At være igangsætter/inspirator til faglærerne ift. faglig læsning. Læsning er dog ALLE læreres ansvar.
- At sprede viden f.eks. ved at fortælle fra kurser, have læsevejledning på som punkt ved lærermøder (måske en gang i kvartalet)
- Teste klasser i læsning, stavning, matematik efter vedlagte plan
- Evt. LUSE
- Teste børn individuelt ved tvivl om niveau eller udvikling i faglighed
- Tilbyde individuelle kurser for børn med behov for det
- Lave individuelle handleplaner for støttebørn
- Evt. være med til at lave specifikke læsekurser i klasser
- Tage på kurser og holde sig opdateret på området
- Holde vores læsefolder til forældrene up-to-date, så vi bl.a. sikre en god forældrevejledning
- Deltage i forældremøder og skole-hjem-samtaler hvor der er ønske om det
- Komme med forslag og oplæg til læsebånd og læseoptælling via læsekontrakter
- Lave idebank

KLASSETESTS:

September: 0. kl. Bogstavprøve

3. kl. DVO-test (Ordblindetest)

2., 4. og 6. kl. Læseprøver

November: 0.kl. Begrebsbevidsthedstest (Ordkendskab) og vokaltest

1.kl. Den første Læsning – test

3.kl. Læsetest

Marts: 1.kl. Læsetest

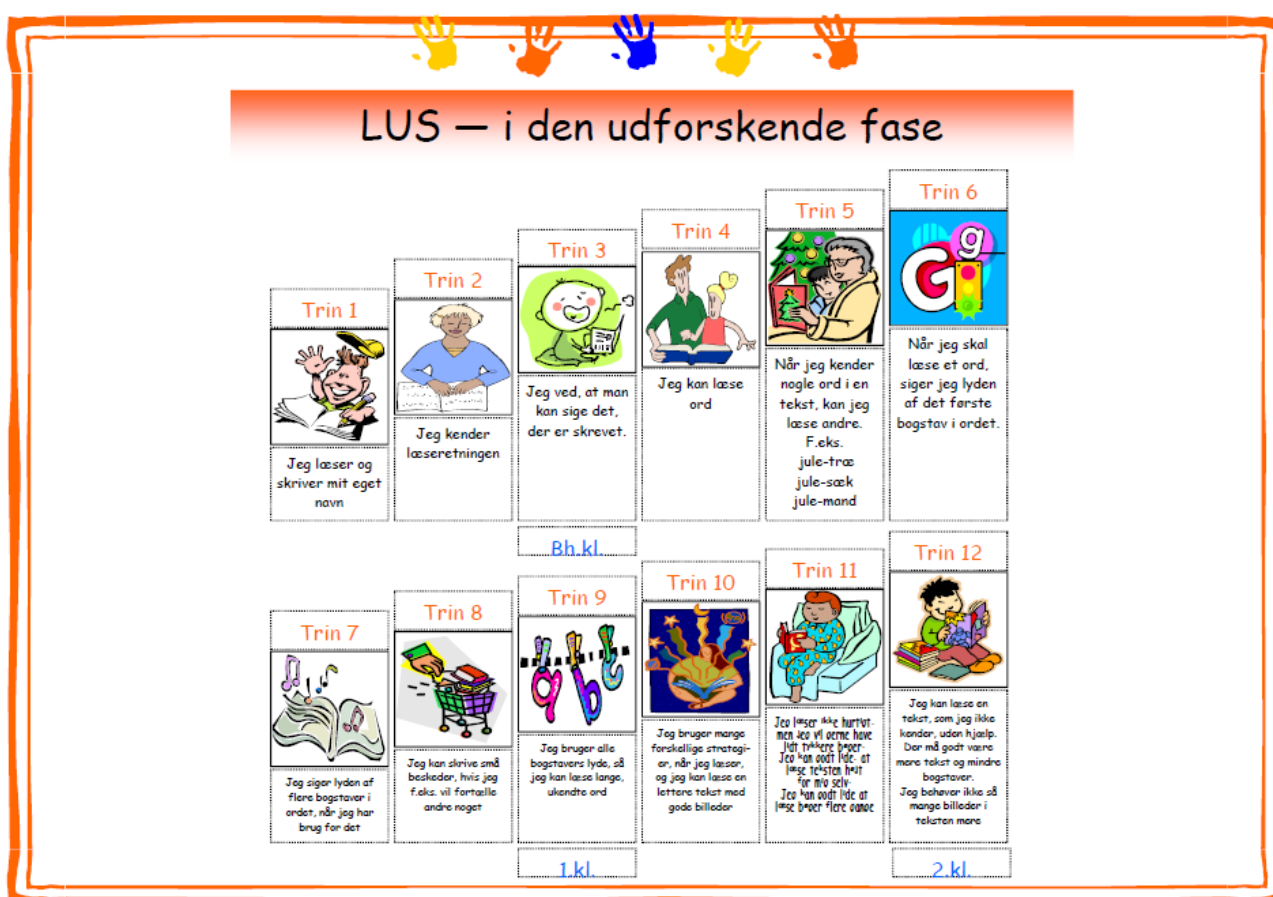
April: 0.kl. Bogstavtest

3., 5. og 7. kl. Stavetest

- Maj: 2., 3. og 4. kl. Læsetest
 2., 4. og 6. kl. Matematiktest (TH foreslår test hvert år)
 3. kl. DVO-test på lavt scorende elever fra maj

Læseudviklingen kan vises som en trappe:

LUS = læse-udviklings-skema

TRIN 1: Læser (finder) og skriver sit eget navn

TRIN 2: Kender læseretningen, at man læser fra venstre mod højre, oppefra og nedad og ved, hvordan man skifter linje.

TRIN 3: Har opdaget og viser, at det skrevne "kan man sige".

TRIN 4: Læser kendte ord i tekster ved hjælp af ordbilleder – helordslæsning.

TRIN 5: Læser ord ved hjælp af ord, der kendes i forvejen.

TRIN 6: Bruger bogstavlyden, ofte det første bogstavs lyd, for at afkode nye ord i teksten – korrigerer undertiden sig selv.

TRIN 7: Bruger efter behov bogstavernes lyde effektivt i læsningen – selvkorrektion er sædvanlig.

TRIN 8: Kan erstatte en tale-lytte situation med en skrive-læse situation.

TRIN 9: Bruger bogstavernes lyde effektivt i læsningen af længere, ukendte ord. (Ved en OS-64 vil barnet være en sikker læser.) (Trinmål for 2. kl.)

TRIN 10: Anvender og skifter mellem formålsbestemte strategier i en efterhånden funktionel læsning af enkle tekster.

TRIN 11: Støtter sig fortsat til indholdet under anvendelsen af funktionelle læsestrategier for at få fat i meningen, stopper op, bliver hængende i afkodningen, der kræver megen opmærksomhed. Læsningen går langsomt.

TRIN 12: Læser selvstændigt en ukendt tekst af et vist omfang inden for egen erfaringsverden, afkodningen kræver fortsat opmærksomhed, læsningen går i stå under afkodningen af ukendte ord i den løbende læsning. Læsningen er endnu ikke flydende. (Ved OS 120 vil barnet være en hurtig og sikker læser.) (Trinmål for 2. kl.)

TRIN 13: Læser mere flydende, stopper fortsat en gang imellem.

TRIN 14: Søgelæsning – finder hurtigt ønskede oplysninger både i kendt og ukendt tekst.

TRIN 15: Læser flydende med god forståelse – foretrækker stillelæsning. (Trinmål for 3. kl.)

TRIN 16: Instruktionslæsning – læser en instruktion, arbejdsbeskrivelse, opskrift eller matematikopgave i flere led og viser forståelse gennem handling. (Trinmål for 4. kl.)

TRIN 17: Forstår indholdet i udenlandske film og naturprogrammer ved hjælp af underteksterne. (Læsehastighed 140-150 ord pr. minut.)

TRIN 18: Læser med udbytte såvel skønlitterære bogserier i større omfang som faglige tekster og kan anvende læsefærdigheden til forskellige formål. (Trinmål for 6. kl.)

I Håndbog for læsevejleder beskrives udviklingen sådan:

1. At udforske tale- og skriftsprog (bh.kl. – 1. kl.)

Talesproglig bevidsthed

- At kunne huske 2 – 3 remser udenad
- At kunne rime på egen hånd
- At kunne klappe ord i stavelser
- At kunne vide hvad en sætning, et ord, en stavelse og en lyd er
- At kunne udtale ord langsomt med en kontrolleret artikulation
- At kunne finde frem til første lyd i ord
- At kunne finde frem til sidste lyd i ord
- At kunne sige lydene i to- trelydsord
- At kunne sætte lyd sammen til to- og trelydsord
- At kunne forstå, at ord i talesproget skal passe lydmæssigt med bogstaver i ord i skriftsproget.

Skriftsproglig bevidsthed

- At kunne efterligne skrift
- At kunne skrive nogle bogstaver, som skal repræsentere et indhold
- At kunne skrive sit eget navn
- At kunne skrive andres navne
- At kunne skrive ord "som lydskrift" (ufuldstændig lydanalyse)

Fortælle

- At kunne fortælle gåder og korte vittigheder med pointe
- At kunne fortælle om en oplevelse til andre, så de forstår den, uden at de selv har været med
- At kunne omsætte en oplevet eller digtet historie til en tegneserie
- At kunne diktere små sætninger, som passer til noget barnet har tegnet
- At kunne deltage aktivt med andre om at lave en historie, som læreren skriver ned
- At kunne være bevidst om fortællestruktur (begyndelse, handling, afslutning).

2. At beherske gode arbejdsvaner (bh.kl. – 2. kl.)

- At kunne tage imod en besked til klassen
- At kunne snakke stille
- At kunne vente på tur, når flere vil sige noget
- At kunne lytte til andre i en samtale
- At kunne holde orden på sin hylde og på sin arbejdsplads
- At kunne sætte ting i mappen på det rigtige sted
- At kunne vælge aktivitet selvstændigt
- At kunne hjælpe andre
- At kunne arbejde sammen med en anden elev (skrive/læse/tegne)

- At kunne bede om hjælp til en opgave
- At kunne vurdere egen indsats
- At kunne udtrykke hvordan han/hun har det i klassen
- At kunne leve sig ind i andres situation.

3. **At kunne kontrollere motorisk-koordinerende funktioner (bh.kl. – 2. kl.)**

- At kunne kontrollere egen udtale
- At kunne kontrollere egen stemmeføring
- At kunne holde på en pensel og male nogenlunde kontrolleret
- At kunne holde på en saks og klippe nogenlunde kontrolleret
- At kunne holde på en blyant med en korrekt og afslappet blyantsgreb
- At kunne forme bogstaver og tal
- At kunne benytte rigtig skriveretning ved bogstav- og talskrivning
- At kunne skrive på linje
- At kunne træde perler på en snor
- At kunne flette med tre snore
- At kunne binde en sløjfe
- At kunne strikke
- At kunne hinke på både højre og venstre ben
- At kunne hoppe i sjippetov (alene eller sammen med andre)
- At kunne gå på stylder
- At kunne gynge i en gynge
- At kunne bruge hulapring
- At kunne balancere på lav bom/træstamme

4. **At kunne skrive og læse enkle tekster (1. og 2. kl.)**

Forståelse

- At kunne lytte aktivt og deltagende, når der læses højt i klassen
- At kunne reagere på noget, han/hun ikke forstår
- At kunne fortælle, hvem der er hovedperson(er) i en historie
- At kunne genfortælle kort, hvad en historie handler om
- At kunne udtrykke en forventning om, hvad der vil ske videre i en historie
- At kunne stille spørgsmål til en sætning med kendt indhold
- At kunne udnytte billeder som støtte for forståelsen under læsning
- At kunne rejse et spørgsmål i klassen om noget, han/hun har hørt eller læst
- At kunne relatere det, han/hun har hørt eller læst, til sit eget liv
- At kunne finde andre ord med samme betydning
- At kunne finde ord med modsat betydning
- At kunne identificere og udnytte begrebskategorier

Skriftsproglig bevidsthed

- At kunne forstå udtrykkene: øverst, nederst, til venstre, til højre, forfra, bagfra, først, sidst, længst, kortest mv.
- At kunne forstå udtrykkene: bogstav, stavelse, ord, sætning, linje, afsnit, tekst
- At kunne forstå udtrykkene: kapitel, overskrift, titel, indholdsfortegnelse, forside, bagside, bagsidetekst
- At kunne forstå, hvad et komma, et punktum, et udråbstegn og et spørgsmålstegn er.

Grammatisk bevidsthed

- At kunne forstå, hvad et udsagnsord, et navneord og et tillægsord er
- At kunne forstå, hvad stamme, endelse og forstavelse er
- At kunne ændre på ordrækkefølgen i en sætning (til samme indhold)
- At kunne lave spørgesætninger.

Afkodning/skrivning

- At kunne genkende, skrive og benævne alle små trykte bogstaver
- At kunne genkende, skrive og benævne alle store trykte bogstaver
- At kunne danne ord med alle bogstaver
- At kunne sætte lyde sammen til ukendte ord
- At kunne læse enkle ord ved at stave sig igennem dem
- At kunne genkende de mest almindelige ikke-lydrette småord som "jeg", "og" og "men" osv
- At kunne læse korte enkle tekster med stærk billedstøtte
- At kunne læse længere enkle tekster selvstændigt
- At kunne skrive enkle lydrette ord eller mere komplicerede ord lydret
- At kunne skrive korte sætninger
- At kunne skrive enkle tekster
- At kunne dele hørte lydrette ord i stavelser og fastholde stavelserne under skrivning (op til 3 stavelser)
- At kunne opdele sete ord i stavelser ved at prikke vokaler og sætte delestreger (3 stavelser)
- At kunne benytte stavelsesdeling under læsning uden brug af blyant
- At kunne finde ord i ord
- At kunne se ligheden mellem ord med samme stamme.

5. At kunne bruge hjælpemidler (bh.kl. – 1. kl.)

- At kende klokken (hele og halve timer)
- At kunne bruge sit skoleskema
- At kunne bruge en kalender
- At kunne bruge en telefon
- At kunne sende og modtage en sms
- At kunne skrive på pc

- At kunne bruge enkel tekstbehandling